

Příloha k protokolu o SZZ č.:

Diplomant: Mgr. Olga Divišová

Vysoká škola: PF JU

Aprobace: ARTE3

Ateliér arteterapie

Vedoucí bakalářské práce: PaedDr.
Evžen Perout

Datum odevzdání posudku: 19.5.2012

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Název:

Terapeutické aspekty prostorové tvorby dospívajících

Tématem práce autorka zaměřila k typu tvorby a technikám v naší ateliérové praxi zatím spíš méně používaným či opomíjeným. V úvodu hodnocení práce si dovoluji upozornit na autorčin styl, který svou expresivností připomíná vznik výtvarného díla, cenné je nasazení pro experiment a vůle k inovaci již známého. Expresivní charakteristika stylu nechává některé momenty nedořečené či pouze naznačené a zůstávají tak pro inspiraci k dalším úvahám nad mnohdy zatím opomíjeným tématem a výtvarnými technikami

K zmínce o arteterapii a hledání vhodné definice (str. 14) se nabízí k připomenutí skutečnost, že mnozí zahraniční arteterapeuté první zakladatelské generace své zkušenosti získávali právě při práci s trojrozměrným materiálem a při práci se zrakově postiženými, kde třetí rozměr je rozměrem definujícím. Například zmíněný Victor Lowenfeld začínal v době svých studií ve Vídni prací v Ústavu slepých a z této doby jsou známy jeho dvě publikace, které se tématu trojrozměrné tvorby věnují - *Plastische Arbeiten Blinder* a *The Nature of Creative Activity*. Terapeutkou s praxí u zrakově postižených byla i známá Edith Kramerová, která svou zkušenost v této oblasti zmiňuje v knize *Art as Therapy, Collected Papers*.

K doplnění by bylo možné u SZK zmínit, kromě zvolené Petzoldovy, ještě další definice arteterapie, vybrané s ohledem na téma práce?

K diskusi na téma prostorové tvorby lze připojit doplňující otázky, téma třetího rozměru je možné vnímat jako téma samostatné, iluze, iluzivní efekt obrazu a konkrétní třetí rozměr objektu jsou jistě samostatným velkým námětem k promýšlení, trochu mi v textu práce chybí úvaha o významu a typech reliéfů, i s ohledem na jejich místo v jednotlivých stylových obdobích či etapách tzv. dějin umění. Domnívám se, že reliéf je oním potřebným přechodem mezi plochou a prostorem a je škoda ho nezmínit, navíc v praktické části Vaší práce je nejčastěji zastoupen.

Důležité je hledání zdůvodnění terapeutické účinnosti třetího rozměru v tvorbě klientů, připomenutí, že se nejedná o pouhý výtvarný či estetický samoúčel, ale existuje přesah k emočnímu a sociálnímu celku a prostoru života jedince. Autorka uvádí několik pohledů na vývojové zákonitosti, z nichž je tato potřeba patrná, zmiňuje význam iluze v některých stadiích výtvarné ontogeneze. Škoda, že vedle samotné této skutečnosti není připomenut vývojový kontext, na iluzivní zobrazování v etapě kresebného realismu se dítě nějak

připravuje, nezačíná realistickou kresbou zlomem z fáze schématu. Jaké jsou tyto přechodové momenty? Bylo by je možné rovněž zmínit v souvislostech fylogenetických?

S osobou již zmíněného Viktora Lowenfelda je spojen i vznik výtvarné typologie, která ve své době změnila evaluační kritéria ve výtvarné výchově, mezi uváděným vizuálním typem a haptickým typem je mezityp, je možné ho blíže charakterizovat, je totiž v populaci zastoupen nejčastěji?

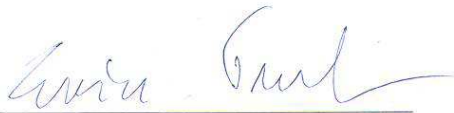
S úlohou třetího rozměru, rovněž v souvislosti s uváděnou typologií, je možné zvažovat smyslovou dominanci či preferenci, iluze lineární perspektivy je záležitostí vizuální, třetí rozměr objektu je konkrétním rozměrem směřujícím k poznávání hmatového. Bylo by možné zmínit rozdílnost charakteristik těchto poznávacích variant a jejich odlišná specifika pro vznik představ? Směřujte k porovnání zkušenosti vizuální a taktilní.

Tímto Vás navádím k další úvaze o praktickém využití a zdůvodnění tohoto využití v terapeutické praxi. Na str. 17 píšete, že "prostorová tvorba nepředstavuje z terapeutického hlediska jen samá pozitiva...", správně upozorňujete na omezenou možnost náhody, chybějící barevnost, potřebu plánovat a pod. Nicméně vzhledem k tomu, že trojrozměrný objekt byl původně určen k prohlížení hmatem, je možné modelovat se zakrytými očima, naslepo. Tento postup považuji za terapeuticky účinný a běžně ho v praxi používám, je to jedinečný korektiv pro klienty se zvýšenou mírou sebekontroly vizuálního, či jak říkáme, žurnalistického přístupu ke skutečnosti. Náhody je pak při tomto typu práce tolik, že mnohým činí problém ji přijmout a zpracovat, a to i v podobě problému přijetí výsledného tvaru takto vzniklého artefaktu.

Praktická část předkládá fázi ověřování nově vytvořené techniky, tedy zatím chybí její zasazení a hodnocení v kontextu celé klientovy tvorby a možný terapeutický efekt je spíše tušen. Vhodné by asi bylo začít porovnáním výsledků dosažených novou technikou se zmíněnými imaginárními portréty v provedení uhlové rezervy. Z výše uváděných důvodů jsou i interpretační postřehy spíše opatrné a zkusmé (příl. 12)- čím vším ještě může být objekt na pravé identifikační straně? Na nové technice oceňuji její proměnlivost v procesu tvorby a možnost barevného dokončení, i kritizované "plošné a dekorativní motivy" (příloha 16,17) mají díky textuře vzniklé krakelaci výtvarnou kvalitu. U obr. 14 je zvláštní rozpor daný tuhostí a tíží dominantního kompozičního prvku na podkladu pohyblivého pozadí, s téměř psychedelickým či op artově iluzivním trikem vlajících či posouvajících se vrstev. Pohyb v artefaktu asi může vytvářet Vámi zmiňovaný čtvrtý rozměr (str. 21), jaké další prvky by to obecně mohly být?

Práci hodnotím i přes uvedené rezervy jako velmi dobrou. Jako podmínku si kladu realizaci výtvarné dílny pro studenty ateliéru arteterapie, kteří budou s novou technikou takto v praxi seznámeni.

Návrh na klasifikaci bakalářské práce: velmi dobře

podpis vedoucího bakalářské práce

V Českých Budějovicích dne 19.5. 2012

Stupeň klasifikace	výborně	X. velmi dobře	dobře	nevyhověl
-----------------------	---------	----------------	-------	-----------